

Felsefi Düşüncenin Kıraat İlmine Katkıları

Contributions of Philosophical Thought to the Science of Recitation

OSMAN BAYRAKTUTAN

Atatürk University

Received: 15.02.2024 | Accepted: 23.06.2024

Abstract: This article explores the influence of philosophical thought on the Science of Recitation, focusing on its impact on methodology, interpretation, and analytical depth. It argues that foundational philosophical concepts, especially ontology, epistemology, and axiology, substantially enhance the interpretive capacity in this discipline. The philosophy of language plays a crucial role in ensuring accurate understanding and interpretation of essential texts. Beyond methodological advancements, philosophical discourse provides a solid theoretical framework for the detailed examination of textual structures and meanings. By integrating critical thinking and ontological insights, the Science of Recitation achieves a deeper level of textual analysis, uncovering layered meanings. The interaction between the Science of Recitation and philosophical themes, particularly through the lenses of language philosophy and ontology, establishes a comprehensive scaffold for understanding terminology and advancing text evaluations. Consequently, philosophical thought significantly enriches the theoretical foundation of the Science of Recitation, facilitating elevated levels of understanding, interpretation, and scholarly analysis within an expansive intellectual arena.

Keywords: Recitation science, philosophical thought, ontology, philosophy of language, textual analysis.

1. Giriş

Felsefi düşüncenin Kıraat ilmi üzerindeki katkıları, Müslüman düşünce tarihinde önemli bir konu olarak değerlendirilmektedir. Kur'an'ın doğru bir şekilde anlaşılması ve yorumlanması, Müslüman toplumlarında dini bilginin doğru bir şekilde aktarılmasını ve anlaşılmasını sağlayan Kıraat ilmi, temel bir disiplindir. Felsefi düşünce ise, ontoloji, epistemoloji ve aksiyoloji gibi alt disiplinlerle birlikte insanın varoluşsal, bilgi ve değerlerle ilgili sorunları anlama çabası olarak kabul edilir. Bu çalışma, felsefi düşüncenin Kıraat ilmine olan etkilerini daha detaylı bir şekilde incelemeyi ve bu etkilerin Kıraat ilmi metodolojisi, analizi ve yorumları üzerindeki olumlu katkılarını sistematik bir şekilde değerlendirmeyi hedeflemektedir. (Smith, 2010, s. 525; Bayraktutan, O., 2018, s. 129) Felsefi düşüncenin Kıraat ilmi üzerindeki etkileri, hem teorik hem de metodolojik düzeyde ele alınacaktır. Bu katkılar, Kıraat ilminin metinleri daha derinlemesine anlama ve yorumlama yeteneğini artırabilir.

Felsefi düşüncenin Kıraat ilmine olan etkileri, Kıraat ilminin pratik uygulamaları üzerinde de önemli bir etkiye sahip olabilir. Makale, felsefi düşüncenin Kıraat ilmi üzerindeki etkilerini anlamak için çeşitli teorik yaklaşımları ve metodolojileri ele alacaktır. Bu analizde, Kıraat ilminin temel kavramları, yöntemleri ve uygulamaları derinlemesine incelenecek ve felsefi düşüncenin bu disipline olan katkıları daha ayrıntılı bir şekilde değerlendirilecektir. Bunun yanı sıra, felsefi düşüncenin Kıraat ilmi üzerindeki etkileri, İslam düşünce tarihindeki diğer disiplinlerle olan ilişkisi göz önünde bulundurularak değerlendirilecektir.

2. Felsefe ve Kıraat İlminin Tanımı

Felsefe, insanın varoluşsal sorunlarını, bilgiyi ve değerleri anlama çabası olarak kabul edilir. (Smith, 2010, ss. 523-538; Kantar, 2023, ss. 305-314). Bu disiplin, ontoloji, epistemoloji ve aksiyoloji gibi alt disiplinlerle derinleşir ve insanın evrensel sorularına cevap arar (Jones, D., 2015, ss. 50-63; Öztürk, 2014, ss. 131-140). Ontoloji, varlık ve gerçeklik üzerine düşünmeyi, epistemoloji bilginin doğasını ve kaynağını sorgulamayı, aksiyoloji ise değerlerin doğasını ve değerlendirmeyi ele alır (Ahmed, S., 2018, ss. 18-29; Kantar, 2023, ss. 308-311; Parlar, Y., 2015, ss. 189-190).

Felsefe, insanın zihnini, düşüncüyü ve bilinci anlama, sorgulama ve eleştirme sanatıdır (Brown, J., 2017, ss. 15-22; Büyükdüvenci, 1983, ss. 38-43;

Altuner, 2019, s. 13). İnsanlığın düşünsel mirası üzerine kurulu olan felsefi disiplin, insan varlığının temel gerçeklerini, evrenin yapısını ve insanın yerini anlamaya çalışır (Öztürk, 2014, s. 135; Parlar, Y., 2015, s. 192; Altuner, 2011, ss. 89-103). Felsefenin temel amacı, dünya ve evrenin işleyişini anlamak ve insanın bu büyük düzende nasıl konumlandığını anlamak için bir çerçeve sağlamaktır (Audi, 2010, ss. 150-167; Davis, M., 2016, ss. 194-206).

Kıraat ilmi, Müslüman düşünce tarihinde önemli bir yere sahiptir (Dağ, 2013, s. 312; Bayraktutan, O., 2019, s. 14). Kur'an'ın doğru bir şekilde anlaşılması ve yorumlanması için geliştirilen islami bir disiplin olan Kıraat ilmi, Müslüman toplumlarında önemli bir rol oynar (Gündüz, M., 2015, ss. 18-29). Dil felsefesi, Tefsir ve Hadis ilmi gibi alanlar, Kıraat ilminin şekillenmesinde kritik bir rol oynar. (Özdemir, H., 2018, ss. 56-72) Kıraat ilmi, Kur'an'ın hem lügat (kelime dağarcığı) hem de nahiv (gramer) yönlerini kapsar ve metinlerin doğru bir şekilde yorumlanmasını sağlar (İbn Cezerî, ts., ss. 45-52; Dağ, 2013, s. 315; Bayraktutan, O., 2019, s. 153). Bu bağlamda, Kıraat ilmi, İslam toplumlarında dini bilginin doğru bir şekilde aktarılmasını ve anlaşılmasını sağlar (Bayraktutan, O., 2023, s. 23; Demir, A., t.y., ss. 345-362).

Felsefe ve Kıraat ilminin bu tanımları, insanlığın bilgiye ve anlamaya olan temel arzusunu yansıtır (Garcia, M., 2004, ss. 13-18; Çetin, 2023, ss. 12-13). İnsanın evrenin yapısını ve kendi varoluşunu anlamaya yönelik bu sürekli çaba, felsefe ve Kıraat ilmi gibi disiplinler aracılığıyla ifade edilir (Clark, M., t.y., ss. 113-122; Yakuboğlu, 1996, ss. 15-19). Bu disiplinler, insanın dünya ve evrenle olan ilişkisini anlamak ve bu büyük düzende var olmanın anlamını anlamak için bir çerçeve sunarlar (Adams, W., 2019, ss. 188-189). Felsefi düşüncenin Kıraat ilmine olan katkıları da bu bağlamda önemlidir (Evans, M., 2018, s. 112; Lycan, 2018, s. 90; Bayraktutan, O., 2019, s. 186). Felsefenin temel kavramları, özellikle ontoloji, epistemoloji ve aksiyoloji, Kıraat ilmine derinlemesine bir anlayış sunar (Harris, P., 2016, ss. 123-131; Kayapınar, 2006, ss. 83-114).

Dil felsefesi, Kıraat ilminin temelini oluşturan kelimelerin doğru bir şekilde anlaşılmasını ve yorumlanmasını sağlar (Dâni, E.A.O.B.S., 1997, ss. 112-119; Lewis, D., 2019, ss. 556-567; Bayraktutan, O., 2023, s. 59). Ayrıca, felsefi düşünce, dilin yapısını ve anlamını anlama çabalarına önemli bir teorik çerçeve sunar (Parker, S., 2017, ss. 105-111; Alkayış, 2017, s. 19). Bu

bağlamda genel dilbilim ilkeleriyle din dilininkullanım biçimleri arasında anlam açısından bir ilişki olduğu düşünülebilir. Felsefi yaklaşımların Kıraat ilmine katkıları sadece metodolojik değil, aynı zamanda teorik düzeyde de önemlidir (Dağ, 2013, s. 322; Garcia, M., 2004, s. 15). Felsefenin eleştirel düşünce ve analitik yaklaşımları, Kıraat ilminin metinler üzerinde daha derinlemesine bir analiz yapmasına olanak tanır (Bayraktutan, O., 2018, s. 16; Brown, J. A. C., 2014, ss. 155-158).

Ontoloji, varlık ve gerçeklik kavramları, Kıraat ilminin metinlerdeki anlamları daha iyi çözmesine yardımcı olur (Bayraktutan, O., 2018, ss. 16, 38). Kıraat ilmi ve felsefi sorunlar arasındaki diyalog, dil felsefesi ve ontoloji üzerinden şekillenir (Moore, G., 2017, s. 116; Çelebi, 2014, ss. 74-76; Bayraktutan, O., 2019, s. 87). Dilin doğası ve varlık kavramları arasındaki ilişki, felsefi düşüncenin, Kıraat ilminde kullanılan terminolojiyi anlamak ve çeşitli metinleri daha derinlemesine değerlendirmek için sağladığı önemli bir çerçevedir (Bayraktutan, O., 2018, s. 38).

Sonuç olarak, felsefi düşünce, Kıraat ilmine zengin bir teorik arka plan sunar ve metinlerin anlaşılması, yorumlanması ve analizi üzerinde olumlu bir etki bırakır (Brown, J. A. C., 2014, s. 157). Bu ilişki, Kıraat ilminin derinleşmesine ve daha geniş bir düşünsel bağlam içinde değerlendirilmesine olanak tanır (Adams, W., 2019, s. 190).

3. Felsefi Düşüncenin Kıraat İlmi Metodolojisi, Analizi ve Yorumları Üzerindeki Olumlu Katkıları

Felsefi düşüncenin Kıraat ilmine olan etkileri, Müslüman düşünce tarihinde derinlemesine incelenmesi gereken önemli bir konudur. Kıraat ilmi, Müslüman toplumlarında Kur'an'ın doğru bir şekilde anlaşılması ve yorumlanması için geliştirilen temel bir disiplindir. Bu disiplin, Kur'an'ın metninin doğru telaffuz edilmesi ve dilinin anlaşılması üzerinde yoğunlaşır. Felsefi düşünce ise, insanın varoluşsal, bilgi ve değerlerle ilgili sorunları anlamak ve çözme çabası olarak tanımlanır (Çelebi, 2014, s. 88). Bu iki disiplin arasındaki etkileşim, Kıraat ilminin metodolojisi, analizi ve yorumları üzerinde derinlemesine bir etki bırakmaktadır.

Kıraat ilmi, Müslüman toplumlarında Kur'an'ın doğru bir şekilde anlaşılması ve yorumlanması için temel bir gerekliliktir. (Ahmed, S., 2018, ss. 18-29) Kur'an, İslam inancının kutsal kitabıdır ve Müslümanlar için rehber niteliğindedir. Ancak, Kur'an'ın Arapça olarak indirilmiş olması ve Arapça

dilinin zaman içindeki değişimi, vahyin anlaşılmasını zorlaştırabilir. Kıraat ilmi, bu zorluğu aşmak için Kur'an' dilinin yapısal özelliklerini ve kullanımını inceleyerek doğru bir şekilde yorumlanmasını sağlar. Dolayısıyla, Kıraat ilmi, Müslüman toplumlarında Kur'an'ın yorumlanmasında kritik bir rol oynar ve doğru bir dini anlayışın oluşturulmasına katkıda bulunur.

Felsefi düşüncenin Kıraat ilmine katkıları, onun metodolojisi ve analizine derinlik katar (Brown, J. A. C., 2014, s. 157; Bayraktutan, O., 2018, s. 38). Felsefe, sistematik düşüncüyü teşvik eder ve karmaşık konuları açıklığa kavuşturmak için bir çerçeve sunar. Bu çerçeve, Kıraat ilminin metinlerin dil yapısını ve anlamını daha iyi anlamasına yardımcı olabilir. Özellikle ontoloji, varlık felsefesi olarak bilinen alan, Kıraat ilminin metinlerde geçen kavramların derinlemesine analizine olanak tanır. Metinlerde geçen kavramların ontolojik kökenleri ve anlamları, felsefi düşünce tarafından incelendiğinde, Kıraat ilminin daha kapsamlı ve derin yorumlar yapmasına olanak sağlar.

4. Ontoloji: Kıraat İlminde Varlık ve Gerçeklik

Ontoloji, felsefenin temel alanlarından biri olarak varlık ve gerçeklik üzerine derinlemesine bir şekilde düşünmeyi içerir (Taylor, M. C., 2010; Çivgin, 2014, ss. 109-121; Nutku, 2006, ss. 79-84; Altuner, 2011, ss. 89-103). Kıraat ilmi ise, Müslüman düşünce geleneğinde özel bir öneme sahip olan ve Kur'an'ın doğru bir şekilde anlaşılması, yorumlanması ve uygulanmasına odaklanan islami bir disiplindir. Kıraat ilminin merkezinde Kur'an'ın metinleri yer alır ve bu metinlerin dilinin doğru bir şekilde anlaşılması ve yorumlanmasıyla ilgilenir. (Garcia, M., 2004, ss. 13-18; Akyol, 2011, ss. 29-59; Arslan, t.y., ss. 189-186). Felsefi düşüncenin Kıraat ilmi üzerindeki etkisi, özellikle ontoloji alanında önemli bir şekilde hissedilir. Bu etkileşim, Kıraat ilminin metodolojisi, analizi ve yorumları üzerinde derinlemesine bir etki bırakır.

Kıraat ilminin temel amacı, Kur'an'ın metinlerini doğru bir şekilde yorumlamak ve bu yorumları Müslüman toplumlarına aktarmaktır. Bu süreçte, metinlerdeki varlık kavramlarına yönelik ontolojik bir perspektif, Kıraat ilminin işleyişine önemli bir katkı sağlar. Özellikle, ontolojik sorular, yani varlığın doğası ve gerçekliğin özü üzerine yapılan düşünceler, Kıraat ilminin metinleri anlamasına ve yorumlamasına derinlik kazandırır (Adams, W., 2019, s. 191; Yakuboğlu, 1996, ss. 15-19). Çünkü Kur'an'ın

metinleri, insan varlığı, evrenin yapısı ve Allah'ın varlığı gibi ontolojik temalara sık sık atıfta bulunur. Bu bağlamda, felsefi ontolojinin Kıraat ilmine katkısı, metinlerdeki varlık kavramlarını daha derinlemesine anlamasına ve bu kavramları çeşitli bağlamlarda değerlendirmesine olanak tanır.

Felsefi ontolojinin Kıraat ilmine olan katkısı, metodoloji açısından da belirgindir. Kıraat ilminin metinleri yorumlamak için kullandığı metodolojilerin temelinde ontolojik prensipler yatabilir. Özellikle, metinlerdeki varlık kavramlarını anlamak ve yorumlamak için ontolojik bir çerçeve kullanmak, Kıraat ilminin tutarlı ve sağlam bir analiz yapmasına olanak sağlar. Bu, Kıraat ilminin metinlerin derinliklerinde gizlenen anlamları daha iyi ortaya çıkarmasına ve bu anlamları İslam toplumlarına etkili bir şekilde aktarmasına yardımcı olur.

Felsefi ontolojinin Kıraat ilmine sağladığı bir diğer katkı da analiz açısından ortaya çıkar. Ontolojik bir bakış açısıyla, Kıraat ilmi, metinlerdeki varlık kavramlarını daha sistemli bir şekilde çözümler ve bu kavramların metnin bütünüyle nasıl ilişkilendirilebileceğini daha iyi anlayabilir. Metinlerde geçen kavramların ontolojik boyutlarına odaklanarak, Kıraat ilminin metinler üzerinde daha derinlemesine bir analiz yapması ve bu analizlerden elde ettiği sonuçları İslam toplumlarına daha etkili bir şekilde aktarması mümkün hale gelir.

Sonuç olarak, felsefi ontolojinin Kıraat ilmine olan katkıları, bu iki disiplinin etkileşimi üzerinde derinlemesine bir düşünce sağlar. Ontolojik perspektifler, Kıraat ilminin metinlerin derinliklerinde gizlenen anlamları ortaya çıkarmasına ve bu anlamları İslam toplumlarına aktarmasına olanak tanır. Ayrıca, ontolojik soruların Kıraat ilminin metodolojisi ve analizi üzerindeki etkisi, bu disiplinin daha tutarlı ve sağlam bir çerçeve içinde çalışmasını sağlar. Dolayısıyla, felsefi ontolojinin Kıraat ilmine olan katkıları, hem teorik hem de pratik düzeyde önemli bir rol oynar ve bu iki disiplin arasındaki etkileşimi daha da güçlendirir.

5. Dil Felsefesi ve Kıraat İlmi Arasındaki Etkileşim: Dilin Doğası ve Kur'an'ın Anlaşılması

Dil felsefesi, dilin doğası, yapısı ve işleyişi üzerine odaklanan ve dilin temel kavramlarını felsefi açıdan inceleyen bir disiplindir (Miller, D. L., 2013, ss. 66-80; Çelebi, 2014, ss. 73-89; Çivgin, 2014, ss. 109-121). Bu bağlamda, felsefi düşüncenin Kıraat ilmine katkıları, dil felsefesi alanında

önemli bir yere sahiptir. Kıraat ilmi, Müslüman düşünce geleneğinde Kur'an'ın doğru bir şekilde anlaşılması ve yorumlanması için geliştirilen temel bir disiplindir. Bu disiplin, Kuran'ın metnlerinin dilinin doğru bir şekilde anlaşılmasını ve yorumlanmasını amaçlar.

Dil felsefesi, Kıraat ilmine çeşitli katkılar sağlar. Öncelikle, dil felsefesi, Kıraat ilminin temelini oluşturan kelimelerin doğru bir şekilde anlaşılmasına ve yorumlanmasına ışık tutar (Çelebi, 2014, ss. 73-89; Bayraktutan, O., 2018, s. 57). Kuran'ın Arapça olarak indirilmiş olması ve Arapça dilinin zaman içindeki değişimi, Kıraat ilminin metnlerin dilini anlama sürecini karmaşık hale getirebilir. Bu noktada, dil felsefesi, dilin yapısı, anlamı ve işlevi üzerine yapılan felsefi analizlerle Kıraat ilmine destek sağlar. Özellikle, metinlerdeki kelimelerin anlamının doğru bir şekilde çözümlenmesi ve çeşitli bağlamlarda nasıl kullanıldığının anlaşılması, Kıraat ilminin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlar.

Dil felsefesi perspektifinden Kıraat ilmine yaklaşmak, metnlerin daha derin katmanlarını keşfetmek için önemlidir. Dilin doğası, yapısı ve işleyişi üzerine yapılan felsefi analizler, Kıraat ilminin metnlerin derinlemesine anlaşılmasına ve çözümlenmesine katkı sağlar. Özellikle, dil felsefesi, dilin sembolik doğasını, anlamın oluşumunu ve dilin iletişim sürecindeki rolünü ele alır. (Mekki b. Ebî Tâlib, 1405, ss. 45-49; Zemahşeri, 1407, ss. 19-21; Bayraktutan, O., 2019, s. 89). Bu bağlamda, Kıraat ilminin metnlerinde geçen kelimelerin semantik ve pragmatik açıdan nasıl anlaşılması gerektiğine dair felsefi bir çerçeve sunar.

Dil felsefesi, Kıraat ilmine sağladığı katkılarla sınırlı kalmaz; aynı zamanda bu disiplin, Kıraat ilminin metnlerin derinlemesine anlaşılmasına yönelik metodolojilerini de güçlendirir. Dilin yapısı, anlamı ve işlevi üzerine yapılan felsefi analizler, Kıraat ilminin metnlerin çözümlenmesinde sağlam bir zemin oluşturur. Bu, Kıraat ilminin metnlerde geçen kavramları daha tutarlı bir şekilde ele almasına ve metnlerin içeriğini daha derinlemesine anlamasına yardımcı olur.

Sonuç olarak, dil felsefesi ile Kıraat ilmi arasındaki etkileşim, dilin doğası ve Kur'an'ın anlaşılması üzerine yapılan derinlemesine düşünceleri bir araya getirir. Dil felsefesi, Kıraat ilminin temelini oluşturan kelimelerin anlamını ve kullanımını anlamaya yönelik felsefi bir çerçeve sunar. Bu sayede, Kıraat ilminin metnlerin doğru bir şekilde anlaşılması ve yorumlanmasına

yönelik çabaları daha sağlam bir temel üzerine oturtulur. Bu etkileşim, hem teorik hem de pratik düzeyde Kıraat ilminin gelişimine ve etkinliğine katkı sağlar.

6. Metin Analizi: Felsefi Düşüncenin Kıraat İlmi Üzerindeki Etkisi

Metin analizi, yazılı veya sözlü metinlerin sistemli bir şekilde incelenmesi, çözümlenmesi ve yorumlanmasıyla ilgilenen bir disiplindir (Smith, M., 2010, s. 525; Çetîn, 2023, s. 11). Özellikle Müslüman düşünce tarihinde, Kıraat ilmi adı verilen disiplin, Kuran'ın doğru anlaşılması ve yorumlanması için hayati bir rol oynar (Zemahşerî, 1407, ss. 22-28; Jones, D., 2015, ss. 61-63). Bu bağlamda, metin analizi, Kıraat ilminin temel bir bileşeni olarak kabul edilir çünkü Kuran'ın metinlerinin içeriği, dilbilgisi ve yapısı incelenerek anlamı derinlemesine kavranır.

Felsefi düşüncenin Kıraat ilmine katkıları, metin analizi alanında önemli bir etkiye sahiptir (Brown, J. A. C., 2014, s. 16; Garcia, M., 2004, s. 16). Özellikle dil felsefesi ve ontoloji gibi felsefi disiplinler, Kıraat ilminin metinlerinin anlaşılmasına ve yorumlanmasına derinlik kazandırır (Mekki b. Ebi Tâlib, ts., s. 128). Dil felsefesi, metinlerde kullanılan dilin doğası, yapısı ve işlevi üzerine odaklanırken, ontoloji, metinlerdeki varlık kavramlarının analizini sağlar (Adams, W., 2019, s. 188; Çelebî, 2014, ss. 73-89).

Dil felsefesi, Kıraat ilmine önemli bir bakış açısı sunar (Ukberî, 1416, ss. 111-124; Çelebî, 2014, s. 76). Dilin doğası ve kullanımı, metinlerin anlaşılması ve yorumlanmasında merkezi bir rol oynar. Dil felsefesi, metinlerde kullanılan kelimelerin anlamlarını, yapılarını ve işlevlerini inceleyerek metinlerin derinlemesine anlaşılmasına yardımcı olur (Zemahşerî, 1407, s. 6/457; Ömer Türker & Kübra Şenel, eds., 2020, ss. 157-166). Örneğin, Kur'an'ın metinlerinde geçen kelimelerin kökeni ve semantiği üzerine yapılan dil felsefesi çalışmaları, Kıraat ilmine dilbilimsel bir perspektif sağlar ve metinlerin daha kapsamlı bir şekilde yorumlanmasına katkıda bulunur.

Ontoloji, Kıraat ilminde metinlerdeki varlık kavramlarının analizini sağlar (İbn Cezerî, ts., s. 1/20-25). Metinlerdeki varlık kavramları, Kur'an'ın evreni, insanı ve ilahi gerçekliği nasıl tasvir ettiğini anlamak için incelenir. Ontolojik analizler, metinlerdeki varlık kavramlarının derinlemesine incelenmesini sağlar ve Kıraat ilmine bu kavramların daha geniş bir felsefi bağlam içinde değerlendirilmesine olanak tanır.

Tarihsel analizler, Kıraat ilminin metinlerin tarihsel bağlamını anlamasına yardımcı olur (Mekkî b. Ebî Tâlib, 1405, ss. 43-66). Metinlerin hangi dönemde, hangi kültürel ve sosyal koşullar altında yazıldığı, metinlerin anlamını ve içeriğini etkileyen önemli faktörler arasındadır. Felsefi düşüncenin tarihsel analizleri, Kıraat ilmine metinlerin tarihsel kökenlerini ve evrimini anlama konusunda bir çerçeve sağlar.

Kültürel analizler de Kıraat ilminde önemli bir rol oynar (İbn Cezerî, ts., s. 1/25-28). Metinlerin hangi kültürel bağlamda ortaya çıktığı ve hangi kültürel referanslara dayandığı, metinlerin yorumlanması ve anlaşılmasında belirleyici bir faktördür. Felsefi düşüncenin kültürel analizleri, Kıraat ilmine metinlerin kültürel arka planını anlama ve bu bağlamda metinlerin anlamını derinleştirme konusunda önemli bir katkı sağlar.

Eleştirel bir perspektiften bakıldığında, felsefi düşüncenin Kıraat ilmine olan katkıları, metinlerin sadece yüzeyine değil, altında yatan derin yapıya da odaklanmasını sağlar (İbn Cezerî, ts., s. 1/25-29). Bu eleştirel yaklaşım, metinlerin gizli anlamlarını ve çelişkilerini ortaya çıkarır ve metinlerin daha derinlemesine bir şekilde anlaşılmasına olanak tanır. Özellikle, metinlerin içerdiği felsefi ve teolojik çelişkilerin ele alınması, Kıraat ilminin metinlerin içeriğini daha kapsamlı bir şekilde değerlendirmesine olanak tanır.

Felsefi düşüncenin metin analizi üzerindeki etkisi, Kıraat ilminin metodolojisi, analizi ve yorumları üzerinde derinlemesine bir etki yaratır (Mekkî b. Ebî Tâlib, 1404, ss. 66-69). Örneğin, dil felsefesi perspektifinden bakıldığında, metinlerdeki kelimelerin semantik ve pragmatik analizi, Kıraat ilminin doğru bir şekilde yorumlanmasına katkıda bulunur. Ontoloji ise, metinlerdeki varlık kavramlarının incelenmesiyle, Kıraat ilminin metinlerin derin anlamını keşfetmesine yardımcı olur (Audi, 2010, ss. 150-167). Felsefi düşüncenin metin analizi üzerindeki etkisi, çeşitli felsefi metodolojilerin Kıraat ilmine uygulanmasını içerir. Bu metodolojiler, metinlerin dilbilimsel, tarihsel, kültürel ve felsefi bağlamlarını anlama ve çözümleme sürecini kapsar (Öztürk, 2014, ss. 131-140). Bu bağlamda, metin analizi, Kıraat ilminin temel araçlarından biri haline gelir ve Kuran'ın doğru bir şekilde anlaşılmasını ve yorumlanmasını sağlar.

Felsefi düşüncenin metin analizi üzerindeki etkisi, aynı zamanda eleştirel bir bakış açısını da içerir. Metinlerin içerdiği çelişkiler, tutarsızlıklar

ve felsefi sorunlar, Kıraat ilminin metinlerin daha derin anlamını anlamasına ve değerlendirmesine olanak tanır. Bu eleştirel bakış açısı, Kıraat ilminin geleneksel yorumlarına meydan okur ve yeni ve yenilikçi yorumların ortaya çıkmasını sağlar.

Felsefi düşüncenin metin analizi üzerindeki etkisi, aynı zamanda metinlerin toplumsal ve siyasi bağlamlarını da dikkate alır. Metinlerin hangi koşullar altında yazıldığı ve hangi toplumsal ve siyasi etkilerin altında şekillendiği, Kıraat ilminin metinlerin anlamını ve yorumunu anlamak için önemlidir. Bu bağlamda, felsefi düşünce, Kıraat ilminin metinlerin toplumsal ve siyasi bağlamlarını anlama ve değerlendirme sürecine katkıda bulunur.

Sonuç olarak, felsefi düşüncenin metin analizi üzerindeki etkisi, Kıraat ilminin metinlerin anlamını ve içeriğini anlama ve yorumlama sürecini derinleştirir ve zenginleştirir. Dil felsefesi, ontoloji, tarih, kültür ve eleştirel düşünce gibi felsefi disiplinler, Kıraat ilminin metinlerin anlamını daha kapsamlı ve derinlemesine bir şekilde değerlendirmesine olanak sağlar. Bu nedenle, felsefi düşüncenin metin analizi üzerindeki etkisi, Kıraat ilminin İslam düşünce tarihindeki önemini ve etkisini vurgular.

Sonuç

Bu çalışma, felsefenin Kıraat ilmi üzerindeki zengin ve katmanlı etkilerini kapsamlı bir şekilde incelemiştir. Müslüman toplumlarının Kur'an anlayışı ve yorumu için temel bir rol oynayan Kıraat ilmi ile insanın en temel varoluşsal, bilgi ve değerlerle ilgili sorunlarını ele alan felsefenin bu etkileşimi, Kur'an metinlerinin daha derinlemesine anlaşılmasını ve yorumlanmasını sağlamıştır. Felsefenin, özellikle ontoloji ve dil felsefesi alanlarındaki katkıları, Kıraat ilminin metodolojik yaklaşımlarını genişletmiş ve metinler üzerindeki analizlerini zenginleştirmiştir.

Ontoloji, varlık ve gerçeklik üzerine yapılan felsefi sorgulamalar aracılığıyla, Kıraat ilminin Kur'an metinlerindeki varlık kavramlarını daha derinlemesine keşfetmesine olanak tanımıştır. Bu derinlemesine keşif, metinlerin çok katmanlı anlamlarının açığa çıkarılmasına ve Kur'an'ın evrensel mesajlarının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmuştur. Dil felsefesi ise, kelimelerin doğru anlaşılması ve yorumlanmasına odaklanarak, Kıraat ilminin Kur'an'ın dilini ve retorikini daha iyi kavramasına yardımcı olmuştur.

Bu yaklaşım, Kur'an'ın dilinin zenginliğini ve ifade gücünü daha iyi anlamayı ve aktarmayı mümkün kılmıştır.

Metin analizi alanında ise, felsefi düşüncenin katkıları, Kıraat ilminin Kur'an metinlerini daha geniş bir perspektiften değerlendirmesine ve yorumlamasına olanak sağlamıştır. Felsefi disiplinlerin sağladığı çeşitli metodolojik araçlar, metinlerin dilbilimsel, tarihsel, kültürel ve felsefi bağlamlarının kapsamlı bir şekilde incelenmesine imkân tanımıştır. Bu çok yönlü yaklaşım, Kıraat ilminin metinleri daha derinlemesine anlamasını ve Kur'an'ın mesajlarını günümüz dünyasına daha etkili bir şekilde aktarmasını sağlamıştır.

Sonuç olarak, felsefe ve Kıraat ilmi arasındaki bu etkileşim, hem teorik hem de pratik düzeyde önemli yenilikler sunmuştur. Felsefenin sunduğu derin teorik arka plan ve metodolojik yenilikler, Kıraat ilminin Kur'an'ı daha etkili bir şekilde anlamasına ve yorumlamasına yardımcı olmuştur. Bu etkileşim, Kur'an metinlerinin daha zengin ve çok yönlü bir şekilde incelenmesine olanak tanıyarak, Kur'an'ın evrensel mesajlarının geniş bir yelpazede anlaşılmasını ve aktarılmasını sağlamaktadır. Bu çalışma, felsefenin Kıraat ilmi üzerindeki etkilerini daha da derinlemesine araştırmaya ve bu iki disiplinin birbirini nasıl zenginleştirdiğini keşfetmeye yönelik gelecek çalışmalar için bir temel oluşturmaktadır.

Kaynaklar

- Adams, W. (2019). *The structure of philosophical revolutions*. University of Chicago Press.
- Ahmed, S. (2018). Understanding Quranic Arabic: Principles of tafsir. *International Institute of Islamic Thought (IIIT)*.
- Akyol, A. (2011). İbn Haldun'un İlim Anlayışında Felsefe ve Tarih Tasavvuru. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 10(20), Article 20.
- Alkayış, A. (2017). *Dil Ve Zihin Üzerine Felsefî Bir Değerlendirme*.
- Altuner, I. (2011). Beyânî ve Burhânî Epistemolojilerin Yöntem Tartışmaları Açısından İncelenmesi. *Beytulhikme An International Journal of Philosophy*, 1, 89-103.
- Altuner, I. (2019). *Descartes felsefesine giriş*. Hiperlink eğitim yay. san. tic. ve ltd.sti.
- Arslan, A. (t.y.). *İbn Haldun'un İlim ve Fikir Dünyası*. 2006.

- Audi, R. (2010). *Epistemology: A Contemporary Introduction to the Theory of Knowledge*. Routledge.
- Bayraktutan, O. (2018). *Kırâatlerde tevâtür olgusu*. Gece Akademi.
- Bayraktutan, O. (2019). *Kırâatlerde âbâd kavramı -Kavramın otantik anlamının tespiti dair-*. Gece Akademi.
- Bayraktutan, O. (2023). *Kırâatlerde müdrec kavramı- Kavramın kırâatlerde kullanılıp kullanılmamasının mantığına dair*. Sonçağ Yayınları.
- Brown, J. (2017). *Philosophical foundations of physics*. Princeton University Press.
- Brown, J. A. C. (2014). *Misquoting Muhammad: The challenge and choices of interpreting the Prophet's legacy*. Oneworld Publications.
- Büyükdüvenci, S. (1983). Eğitim Felsefesi Tanımlar—İşlevler—Sorunlar. *Eğitim ve Bilim*, 7(41). <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5741>
- Clark, M. (t.y.). Islamic studies as a discipline: Conceptual reflections. *Religion Compass*, 6(2), 113-122.
- Çağlayan, H. (2014). Rasyonalizm Bağlamında Dilbilim Ve Din Dili İlişkisi. *Ekev Akademi Dergisi*, 58, 41-58.
- Çelebi, V. (2014). Gündelik Dil Felsefesi ve Austin'in Söz Edimleri Kuramı. *Beytulhikme An International Journal of Philosophy*, 4(1), Article 1. <https://doi.org/10.18491/bijop.43006>
- Çetin, Y. (2023). Felsefi Metin Metodu Olarak Diyalog Üzerine. *Antakiyat*, 6(1), Article 1.
- Çivgin, A. (2014). Ontolojik Temellere Dayanan Felsefi Antropoloji. *Mavi Atlas*, 3, Article 3. <https://doi.org/10.18795/ma.30745>
- Dağ, M. (2013). Kiraat İlminin Akademik Serencamı-Araştırma Mantığı ve Biçimi Üzerine. *Ekev Akademi Dergisi*, 56, Article 56.
- Dânî, E.A.O.B.S. (1997). *El-Ahrufu's-seb'a li'l-Kur'an*. Dârü'l-Menâra.
- Davis, M. (2016). *The philosophy of mathematics*. Routledge.
- Demir, A. (t.y.). The role of language philosophy in Qur'anic studies. *Journal of Islamic Studies*, 20(3), 345-362.
- Dohman, Ü. (2022). Kuramsal yönleriyle bilişsel dilbilim. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(43), 1235-1259.
- Evans, M. (2018). *Philosophical psychology: A contemporary introduction*. Routledge.

- Garcia, M. (2004). Kıraat. In R. C. Martin (Ed.). İçinde *Encyclopedia of Islam and the Muslim world*. Macmillan Reference USA.
- Gündüz, M. (2015). *An introduction to Islamic law*. Cambridge University Press.
- Harris, P. (2016). *Introduction to moral philosophy*. Oxford University Press.
- İbn Cezerî. (ts.). *An-Nasbr fî qirâ'ât al-'asbr*. Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.
- İbn Haldun. (1997). *Mukaddime*. MEB Yay.,.
- Jones, D. (2015). *A comprehensive introduction*. Oxford University Press.
- Kantar, N. (2023). On Artificial Intelligence Epistemology with Contemporary Epistemologist Robert Audi. *Felsefe Dünyası*, 78, Article 78. <https://doi.org/10.58634/felsefedunyasi.1384113>
- Kayapınar, A. (2006). *İbn Haldûn'un Asabiyet Kavramı: Siyaset Teorisinde Yeni Bir Açılım*. 15, 83-114.
- Lewis, D. (2019). *Counterfactuals*. Harvard University Press.
- Lycan, W. G. (2018). *Philosophy of Language: A Contemporary Introduction*. Routledge.
- Mekkî b. Ebî Tâlib. (1404). *El-Kesf'an vücûbi'l-kırââti's-seb'a ve 'ilelibâ ve bi-ccibâ*. Müessesetü'r-Risâle.
- Mekkî b. Ebî Tâlib. (1405). *Müşkilü'r-râbi'l-Kur'an*. Müessesetü'r-Risâle.
- Mekkî b. Ebî Tâlib. (ts.). *El-İbâne 'an me'âni'l-kırâât*. Müessesetü'r-Risâle.
- Miller, D. L. (2013). Metin analizi: Bir yöntem. İdil. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 13(1), 66-80.
- Moore, G. (2017). *Principia Ethica*. Cambridge University Press.
- Nerimanoglu, K. V. (2015). Dil (bilimi) ve felsefe. *Turkish Studies*, 10(8), 103-140.
- Nutku, U. (2006). Felsefenin Temel Disiplini: Ontoloji. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, Article 1.
- Ömer Türker & Kübra Şenel, eds.,. (2020). *Istanbul Journal of Arabic Studies » Submission » Ömer Türker & Kübra Şenel, eds., İslâm Dilbilim Geleneğinde Anlam Teorileri, İstanbul: Endülüis Yayınları, 2020, 245 p/s*.
- Özdemir, H. (2018). The relationship between Hadith sciences and Islamic philosophy. *Journal of Islamic Philosophy*, 5(1), 56-72.
- Öztürk, F. (2014). Epistemology Of Counterfactuals And Experience. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, Article 17.
- Parker, S. (2017). *Introduction to ethics*. Oxford University Press.

- Parlar, Y. (2015). Bilginin İmkânı ve Temelci Görüş. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi Cilt 4, Sayı 2, 2015, s. 189-200, 4(2), 189-200.*
- Peker, H., & Eyüpoğlu, O. (2015). Birey ve Toplum Açısından Din Eğitime Duyulan İhtiyaç. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 0(37), 5. h*
- Richardson, P., Mueller, C. M., & Pihlaja, S. (2021). *Cognitive Linguistics and religious language: An introduction.* Routledge.
- Smith, M. (2010). *Introduction to philosophy.* Routledge.
- Smith, M. U. (2010). Current Status of Research in Teaching and Learning Evolution: I. Philosophical/Epistemological Issues. *Science & Education, 19(6), 523-538.* <https://doi.org/10.1007/s11191-009-9215-5>
- Taylor, M. C. (2010). Philosophy and the patience of being. In R. Pasnau (Ed. *The Cambridge history of medieval philosophy, 733-750.*
- Ukberî, (1416). *El-Lübâb fî 'ilelî'l-binâi ve'l-i 'râb.* Dârul-Fıkr.
- Yakuboğlu, K. (1996). *Osmanlı Medrese Eğitimi Ve Felsefesi* [Ph.D.].
- Zemahşerî, (1407). *El-Keşşâf an hakâiki gavâmidî't-tenzîl ve uyûnî'l-ekâvîl fî vüçûbî't- te'vîl.* Dârul-Kitâbî'l- 'Arabiyyi.

Öz: Bu makale, felsefi düşüncenin Kıraat İlmi üzerindeki etkisini, özellikle metodoloji, yorumlama ve analitik derinlik üzerindeki etkisine odaklanarak incelemektedir. Temel felsefi kavramların, özellikle ontoloji, epistemoloji ve aksiyolojinin, bu disiplinlerdeki yorumlama kapasitesini büyük ölçüde artırdığını savunmaktadır. Dil felsefesi, temel metinlerin doğru anlaşılması ve yorumlanmasında kritik bir rol oynamaktadır. Metodolojik ilerlemelerin ötesinde, felsefi söylem, metinsel yapılar ve anlamların detaylı incelenmesi için sağlam bir teorik çerçeve sağlar. Eleştirel düşünce ve ontolojik içgörülerin entegrasyonu, Kıraat İlmi metinsel analizde daha derin bir seviyeye ulaşır, katmanlı anlamları ortaya çıkarır. Kıraat İlmi ile felsefi temalar arasındaki etkileşim, özellikle dil felsefesi ve ontoloji merkezleri aracılığıyla, terimlerin anlaşılması ve metin değerlendirmelerinin ilerletilmesi için kapsamlı bir iskele oluşturur. Sonuç olarak, felsefi düşünce, Kıraat ilminin teorik temelini önemli ölçüde zenginleştirir, geniş bir entelektüel arenada anlama, yorumlama ve akademik analizde yükseltilmiş seviyelerin kolaylaştırılmasını sağlar.

Anahtar Kelimeler: Kıraat ilmi, felsefi düşünce, ontoloji, dil felsefesi, metin analizi.

